

Подписът е заличен
съгласно чл. 2 от ЗЗЛД

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор: Р. Цветкова

Заповед № 66 /14.10.2024 актуализация

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

на Детска градина „Слънце“ за периода 2024г. – 2029 г.

I. Общи положения

1. Мотиви за изготвяне на стратегията.

- Стратегията е разработена на основание чл. 263, ал.1, т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 8, ал.1 и 2 от Наредбата за управление на качеството.

2. Нормативна база.

- Закон за предучилищно и училищно образование и прилежащите ДОС;
- Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование;
- Конституция на Република България;
- Закона за закрила на детето;
- „Европа 2020“;
- Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението „Образование и обучение 2020“;
- Стратегията на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж,
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри;
- Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г./ Обн. ДВ. бр.14 от 12.02. 2008 г./
- Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж "Европа 2020";
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година;
- Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020 г.);
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020);
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.;
- Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот;
- Стратегията за развитие на ученето през целия живот 2014 – 2020 г. на Община Ново Делчево, както и нейната специфика.

- Правилник за прилагане на Закона за физическото възпитание и спорта (ППЗФВС), приет с Постановление № 77 на Министерския съвет от 2019 г., обн., ДВ, бр. 31 от 2019 г.
- НАРЕДБА №13 ОТ 21 СЕПТЕМВРИ 2016 Г. ЗА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
В сила от 11.10.2016г., Издадена от министъра на образованието и науката Обн. ДВ. бр. 80 от Октомври 2016г., изм. идоп. ДВ.бр.80 от 28 Септември 2018г.

II. Анализ и оценка на действителното състояние на дейността на детската градина и мястото ѝ в системата на предучилищното образование в населеното място (функционален анализ)

1. Анализ на образователната политика на детската градина:

- Във всички са създадени оптимални условия за образователна дейност, осигурени са познавателни книжки и пособия за всяко дете. Обособени са б просторни и удобни занимални с достатъчно осветление. За психологическия, физически комфорт и удобство на децата са обзаведени със съвременни кьтове за игра и учене, т, лаптоп, бели магнитни дьски, интерактивни дьски в занималнята на подготвителните групи, подходящи за възрастта играчки, съвременни нагледни материали.
- Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за учене през целия живот, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението в съответствие с потребностите на детето. Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на предучилищното образование. За подобряване качеството на образование чрез модернизирание на учебното съдържание налага извеждането на съвременните ключови компетентности:

- компетентности в областта на българския език;
- умения за общуване ;
- умения за учене;
- социални и граждански компетентности;
- културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество;
- умения за здравословен начин на живот;
- решаване на проблеми;
- критично мислене;
- емоционална интелигентност.

2. Анализ на управленската политика на детската градина:

- Стратегията е система от политики и стратегически подходи за утвърждаване и укрепване на модерната визия на ДГ „ Слънце“. Тя ще даде възможност да се утвърдят в практиката на детската градина всички нови тенденции и виждания за развитието на предучилищното възпитание, за да се постигне гьвкавост, динамичност и адаптивност в процеса на взаимодействие с детето. Стратегията се опира на минал опит. Начертава бъдещите действия като търси ресурс и потенциал. Установява принципите на ръководство.
- Детска градина „Слънце” е общинско детско заведение, за обучение, възпитание, социализация и отглеждане, на деца от две годишна възраст до постъпване в първи клас с адрес на управление:

с. Ново Делчево, ул. Хаджи Димитър“ № 2, община Сандански, област Благоевград
Понастоящем функционира с 4 /четири/ групи, на два адреса в две различни населени
места, както следва:

1. В с. Ново Делчево - основна сграда – 2 групи с общ брой записани деца - 45

2. В с. Дамяница – база „Зорница“ – 2 групи с общ брой записани деца - 39

- Не се допуска подбор по пол, етническа, религиозна и социална принадлежност или по друг диференциращ признак. Зачитат се Конвенцията за правата на детето, Законът за закрила на детето и Конституцията на Република България. Общия брой на децата по Списък- Образец № 2 е 84 деца.
- Сградите в селата Ново Делчево и Дамяница са след основен ремонт и изграждане на нова пристройка. Съобразени са с всички санитарно – хигиенни изисквания и условия за правилно отглеждане и възпитание на децата, за провеждане на качествен и пълноценен педагогически процес. Жизнената среда отговаря на изискванията за безопасност, естетика и комфорт. Интериорът и обзавеждането на занималните са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. В групите за ЗПО са създадени оптимални условия за образователна дейност, осигурени са познавателни книжки и пособия за всяко дете. Обособени са 6 просторни и удобни занимални с достатъчно осветление. За психологическия, физически комфорт и удобство на децата са обзаведени със съвременни кьтове за игра и учене, интерактивни дъски, лаптоп, бели магнитни дъски, подходящи за възрастта играчки, съвременни нагледни материали. Обособени са спални помещения с цветно детско спално бельо - различно за всяка група, гардеробчета и санитарни възли. Подреждането на материално-техническата база и цветовото оформяне на помещенията във всяка група са съобразени с ергономичните норми и правилата за охрана на труда, а визията е дело на педагогическия екип на детската градина. В дворните пространства на ДГ „Слънце“ са обособени 6 детски площадки за игри и занимания, 6 пясъчници, затревена и залесена част, плочки и игрови съоръжения, площадка по БДП.
- ДГ „Слънце“ работи на пет дневна работна седмица от 6.45 до 18.00 ч. Има установен пропускателен и санитарно-хигиенен режим, хигиенни условия, разнообразно и здравословно хранене на децата. Изграждането на хармонична образователна среда за осигуряване на равен достъп до качествено образование е основен приоритет. Утвърждаването на задължителната предучилищна подготовка три години преди постъпването на обучаемите в училище има силен образователен ефект, който носи дълготрайни ползи с оглед на социализацията и постиженията на всяко дете през целия период на обучение. Осъществен е интензивен процес на обхват и интеграция на деца от ромски произход в база „Зорница“ – с. Дамяница.

2. Социално-икономически анализ:

- Бързо променящата се икономическа среда, силната ресурсна зависимост, ангажираността на родителите, развитието на информационни и комуникационни технологии, глобализацията, новата обстановка, която се създаде във връзка с извънредното положение с КОВИД - 19 и дистанционното обучение и др., изискват преодоляването на нови проблеми и нови предизвикателства пред предучилищното образование.
- Нашата утвърдена и водеща теза продължава да бъде: „Разпознаваемост и отличимост на институцията; професионализъм, креативност и творчески потенциал на колектива; сигурна, уверена и щастлива детска личност“.

III. Идентификация на стратегиите

- Стратегически анализ на средата SWOT – анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none">• Осигурен емоционален комфорт за създаване на позитивна мотивация у децата;• Стимулация на проактивната позиция на детето в процеса на общуването на всички нива;• Създаване на условия за креативното мислене и въображение у децата.• Приобщаване на децата към общочовешките ценности и национални традиции.• Популяризиране на талантите на децата в различни инициативи на институцията;• Дейности по интереси;• Равен достъп до образование;• Новаторски младежки дух и стил на преподаване;• Балансиран дневен режим;• Водеща роля на играта;• Здравословен начин на живот и хранене;• Пълноценен и активен двигателен режим;• Изграждане на навици и култура на поведение на пътя, при бедствия и аварии;• Уеднаквяване на здравословен начин на живот в градината и у дома.	<ul style="list-style-type: none">• Финансова криза;• Недостатъчно семейно възпитание на децата;• Недостатъчно квалифицирани млади учители.

Анализ на макросредата на pest – анализ

Фактор	Силни страни	Слаби страни
1. Социални фактори	<ul style="list-style-type: none"> • Взаимодействието между детската градина и семейството е приоритет на институцията. • Родителски срещи с предимно тренингов характер: тренинги, практикуми, дискусии: възможност за повишаване педагогическата култура и практическите умения на младите семейства за взаимодействие със своите деца; 	<ul style="list-style-type: none"> • Проблеми с родителите – неразбиране целите на учебното заведение, разминаване на критериите за възпитание.
2. Икономически фактори		<ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчна финансова осигуреност на цялостния процес в образователната институция – закаляване, квалификация, съвременна образователна среда – уреди, пособия, настилки и др. • Затруднена идентификация на нестандартните обучаеми и липса на адекватна корекционна дейност във финансово измерение;

IV. Концепция за развитие на детската градина

1. Мисия на детската градина:

- Съхраняване уникалността на детството като основна ценност в педагогическата дейност. Акцентирайки върху специфичната индивидуалност и динамика на развитие на всяко дете, търсейки синхрона и хармонията във физическото, духовното, нравственото, социалното и интелектуалното развитие, да създадем пълноценна и готова личност за училище.

2. Визия за развитието на детската градина:

Желаният бъдещ вид на детската градина:

- Утвърждаване на ДГ „Слънце“ в образователна институция с европейско лице и значимост, разпознаваема в национален мащаб, отличаваща се с устойчиво и динамично развитие, конкурентно способна и предпочитана като партньор, съхраняваща националните ценности и традиции, но с иновативно и модерно мислене, в името на изграждане личността на детето.

• **Водещи принципи/ценности за развитие на детската градина:**

- Ориентирана към интереса и към мотивацията на детето, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика на ДГ „Слънце“:

- Осигурява равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете;
- Осигурява равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на образователни политики;
- Осигурява запазване и развитие на българските традиции;
- Осигурява хуманизъм и толерантност между участниците в образователния процес;
- Осигурява съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- Осигурява иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- Осигурява прозрачност на управлението и предвидимост на резултатите;
- Осигурява автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация.

• **Стратегически цели и специфични цели за детската градина. Организационни задачи за детската градина:**

Качествен и ефективен образователно-възпитателен процес в съвременните социално-икономически условия, изграждащ личности с индивидуалност, с ценности, нагласи и мотиви за достойни граждани на нашето общество.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

- Повишаване качеството на образованието и създаване на условия за иновативна педагогическа дейност;
- Оптимизиране условията за квалификационна дейност на педагогическата колегия чрез популяризиране на добри институционални практики, традиции и иновации в областта на преподаването;
- Оптимизиране на възможностите на образователната институция да се превърне център за образователна, културна и социална дейност като атмосфера, дух и начин на мислене;

- Утвърждаване на създадената система за обмен на информация и сътрудничество със семейството, приемни училища и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина. Утвърждаване на обществения съвет, като орган подпомагащ цялостната работа на детската градина;
- Обогатяване на материалната база и подпомагане творческата дейност на учители и деца, с възможност за прилагане на иновативни форми и методи на обучение и социализация.

5. Приоритетни области за изпълнение на стратегическите и специфичните цели на детската градина (определени съгласно насоките по чл. 263, ал. 4 от ЗПУО)

5.1. Качество на образованието и мерки за неговото повишаване;

Като приоритет в развитието на ДГ „Слънце“ се издига модернизиране на образователната система и превръщането ѝ в привлекателна среда за обучение, възпитание и социализация на децата и да участва в модели за „учене през целия живот“, които започват в най-ранна детска възраст. Оценяване на качеството на образованието се извършва чрез самооценяване и инспектиране. Самооценяването се извършва при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за управлението на качеството в институциите, а инспектирането - при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за инспектирането на детските градини и училищата. Съобразно изисквания в ЗПУО, свързан с управлението на качеството в детската градина, е въведено изискването за самооценяване (вътрешна система за управление на качеството в училищата и детските градини).

5.2. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата и учениците;

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение и национално самосъзнание. Съвременното образование е насочено към нови образователни модели, към ново развитие на детския потенциал. Гражданското образование се явява възможна реалност в условията на детската градина, защото реализира в практическа насока чрез съдържанието на образователния процес смисъла на теоретичната постановка, че образованието за демократично гражданство е процес на личностно развитие и подготовка на младия човек за социални изяви, диалог и сътрудничество на основата на зачитане на човешките права, на изграждане на лична позиция и на познаване и спазване законите на нашата държава. На основата на това определение се очертават найважните насоки на гражданското образование в условията на детската градина : обучение в общуване и сътрудничество за изграждане на практически нагласи и умения в жизнено важните сфери на семейните отношения, детската градина, училището, социообщността. Патриотичното възпитание е част от възпитателния процес, който има за цел формирането на личността. Ценностната система на човека се изгражда чрез възпитание в семейството, в детската градина, в училището, чрез приемане и спазване на обществените норми на поведение.

5.3. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности;

Развитието и управлението на системата на физическата активност, физическото възпитание, спорта и спортно-туристическата дейност се основават на принципите публичност, прозрачност и защита на обществения интерес; взаимодействие между

държавните и местните органи и спортните организации; свободен избор на средства и форми на занимания с физическа активност, спорт и спортно-туристическа дейност; равни възможности за достъп до занимания с физическа активност, спорт и спортно-туристическа дейност и недопускане на дискриминация; и спазване на общоприетите ценности в спорта, отчетност и контрол върху разходването на публичните средства.

5.4. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимно свързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности инакомпетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на граждани на и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

(Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и заосновни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

➤ Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са:

1. изграждане на автономна и активна личност, която:

а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;

в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

г) осъзнава и цени своята културна идентичност;

д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;

е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;

ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;

и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;

й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

к)познава механизмите на публичните институции и и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;

л)умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2.функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност,която:

а)възпитава в демократичните ценности;

б)насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

в)утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;

г)изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето,екологията,гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

д)създава позитивна образователна среда за диалог междупредставителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

5.5. Механизъм за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното и училищното образование на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;

- Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищното образование за всяко дете.

Задачи:

- Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците;
- Да регламентира техните права и задължения;
- Да определи формите и подходите на сътрудничеството;
Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

Според чл. 2, ал. 2 от ЗПУО: Участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

- Сътрудничеството и взаимодействието между директора, педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на поставените цели, както и за формиране на положително отношение към детската градина и мотивация на децата за участие в педагогическото взаимодействие.

○

5.6. Приобщаване на деца и ученици;

За осигуряване на подкрепяща среда, диференциране на грижите за онези деца, които нямат равен старт се формира Екип за подкрепа за личностно развитие на децата. От Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование гр. Благоевград се извършва превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна работа с деца, педагогическа и психологическа подкрепа.

Взаимодействието между детската градина и семейството е приоритет на институцията. Проактивното и ефективно сътрудничество води до повишаване на социализиращия ефект, което превръща детската градина в желана образователна среда.

5.7. Противоедействие на тормоза и насилието;

- Осигурена безопасна и благоприятна образователна среда – разработена и внедрена система за превенция на насилието и агресията сред обучаемите, която е известна и на родителите, разработени и се прилагат разнообразни програми, насочени към намаляване на установени негативни поведенчески прояви сред обучаемите;

6. Дейности на детската градина за реализиране на мисията и достигане на стратегически цели чрез рационално използване и развитие на конкурентните преимущества:

- **Административно-управленска дейност**

- Търсене на нови контакти с различни обществени, културни и държавни институции с цел подпомагане дейността на детското заведение.
- Организиране на медийна политика.
- Създаване на целеви Комисии с отговорности и план на работа.
- Спазване на Етичния кодекс, Правилниците на институцията и длъжностните характеристики.

- **Образователно-възпитателна дейност**

- Създаване на единни диагностични тестове за всяка възрастова група.
- Въвеждане на нетрадиционни, интерактивни техники за намаляване напрежението, тревожността и агресивните прояви при децата.
- Приобщаване към европейските изискуеми компетентности на децата.

- **Квалификационна дейност**

- Разработване на квалификационен план за всяка учебна година.
- Осигуряване на условия за квалификационна дейност на всички нива.
- Мотивиране на ПС за повишаване на компетентностите.
- Внедряване, съхранение и популяризиране на добрия педагогически опит.
- Обмяна на опит - паралелно, допълващо, циклично по различни проблеми.
- Квалификация на учителите по отношение интегрирането на деца със специални образователни потребности.
- Създаване на регистър на учителите с информация за преминалите квалификационни курсове.
- Периодично проучване и анализиране потребностите от квалификация
- Осигуряването на равен достъп и на останалите категории персонал до квалификационни дейности – помощник-възпитатели, счетоводител, касиер-домакин, готвач.

- **Социално-битова и финансова дейност**

- Участие в проекти за обогатяване на материалната база.
- Законосъобразно и целесъобразно изразходване на делегирания бюджет.

Чрез прилаганата финансова политика директорът на образователната институция осигурява ефективното бюджетиране и финансово управление чрез:

- Разбиране на целите, организацията и финансирането, основните процеси протичащи в образователната институция;

- Свързване на дългосрочното виждане за образователната институция, с конкретните цели и приоритети и осъществяване на многогодишно бюджетно планиране и подходящи решения за разпределение на средствата в подкрепа на тази визия;
- Познването на механизмите за управление на бюджета за постигането на основната цел на образователната институция;
- Постигане на единодействие и ефективна съвместна работа с работещите в образователната институция;
- Търсене и отчитане на външни за образователната институция мнения и оценки за нейните функции, цели и задачи и за възможните пътища за по-доброто изпълнение на дейностите при запазване на независимостта и финансирането;
- Отчитане на външното влияние и приспособяването към околната среда;
- Събиране и анализиране на надеждни данни за бюджетното планиране, програми, одит, преглед на изпълнението на поставените цели и бюджетни искания за решения за преразпределение на средствата;
- Използване на подходящи бюджетни инструменти и техники като средство за събиране на надеждна финансова обезпеченост;
- Водене на успешни преговори, постигане на консенсус, добра работа в екип и поддържане на отговорност и партньорство на базата на резултатите;
- Използване на съвременни информационни и комуникационни технологии и привличане на квалифицирани специалисти;
- Ефективен управленски контрол и отчетност на използването на държавните средства;
- Своевременен отговор на промени в потребностите на заинтересовани страни по отношение на предоставяните услуги;
- Поддържане на стабилно финансово състояние, осигуряващо баланс между приходите и разходите;
- Действащ мониторинг и контрол на делегирания бюджет.

Приложения:

1. Програмна система на детската градина.
2. План за действие и финансиране на стратегията за развитие на детската градина.
3. Програма по екологично образование
4. Програма за здравното образование на децата
5. Програма за превенция на ранното напускане на образователната система
6. Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи.

ПРОГРАМА ПО ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

I. Въведение

Екологичното образование намира все повече място в образователния процес. Изготвянето на настоящата програма за екологично образование е инструмент за привличане на децата в опазването на околната среда. Въвеждането на екологичната програма още в предучилищна възраст дава възможност за индивидуални изяви на децата, пълноценно общуване с природата и емоционална удовлетвореност от възприятията за заобикалящата ги природна среда. Част от програмата систематизира и обогатява знанията за живата и неживата природа, осмисля ролята на човека за опазването на околната среда, стимулира към екологично съзнание и дейно участие в опазването на природата и ресурсите.

II. Визия

„Земята е наш общ дом.“ – всички ние, заедно можем да съхраним планетата, като пестим енергията и природните ресурси, които използваме в ежедневието си. Отговорността към съдбата на природата се възпитава, а детството е най-подходящо начало за трайно възпитаване на отговорност към околната среда.

III. Цели на програмата

1. Основната цел на настоящата програма е емоционално ангажиране на децата с проблемите на екологията и възпитание на дълг и отговорност към природата. В този аспект главната цел включва четири подцели – екологични култура, знания, мислене и поведение.

2. Специфични цели:

- ✓ Повишаване на знанията за неживата и живата природа (биоразнообразието), и изграждане на екологичната култура и природозащитното поведение у децата.
- ✓ Създаване на подходящи условия за активизиране на познавателната дейност на деца с екологична насоченост.
- ✓ Изграждане на любознателност и любов към природата у децата.
- ✓ Интерактивно учене чрез действия, занимания и преживяване в реална естествена природна среда.

Повишаване и обогатяване на знанията и уменията за опазване на природната среда и устойчив начин на живот е осъществимо чрез прилагане на нетрадиционни интерактивни методи на обучение на подрастващите.

3. Същност и особености на програмата

Екологичната култура е системно, многокомпонентно образование. Конституиращи елементи в нейната структура, които могат да се разглеждат като ориентири, определящи целите, задачите, съдържанието и ефективността на образователната дейност, са:

- ✓ **Екологична грамотност** – основата на екологичната култура, върху която тя се формира при отчитане на възрастовите, индивидуалните, националните и други особености. Свързва се с овладяване на знания (факти, представи, понятия, закономерности), умения, символи, правила и норми в сферата на общуването и поведението.
- ✓ **Екологична компетентност** – особена организация на предметно специфичните знания, позволяваща вземане на ефективни решения, реално и целесъобразно използване на знанията при решаване на проблеми, т.е. включване на знанията в жизнената практика.
- ✓ **Ценностни отношения и ценностни ориентации** – определят ценностно смисловия аспект на екологичната култура – система от личностно значими и ценни убеждения, позиции, отношения при взаимодействие с природата. За разлика от нормата,

ценността предполага избор, поради което при ситуации, изискващи избор, най-ярко се проявяват характеристики, отнасящи се към ценностно-смысловия компонент на човешката култура.

- ✓ **Рефлексия** – механизмът на рефлексията позволява на субекта да отреагира на своите действия и възможности за овладяване на екологична култура, да осъзнае себе си като променяща се личност, като субект на дейност и отношения.
- ✓ **Творчество** – обект на творчество могат да бъдат символи, постъпки и отношения, ценности и убеждения. Реализирането на откривателски проекти (колекции, албуми, хербарии и др.) насочва към преработка на опит и информация. В процеса на творческо търсене детето прави открития, които макар и само субективно значими го правят творец.

Включването на детето в достъпна практико-изследователска дейност, насочена към преобразуване на действителността, е важно условие за изграждане на положително емоционално-оценъчно отношение към природния свят, което е предпоставка за формиране основите на екологична култура в предучилищна възраст. Актуалността на този проблем за теорията и практиката на предучилищното образование налага като перспективна изследователска цел конструирането и апробирането на динамична система от форми и методи на взаимодействие със средата за овладяване и усъвършенстване на познавателни стратегии при съхраняване и стимулиране проявите на въображение и творчество.

Формирането на екологична култура е сложен и продължителен процес. Неговата ефективност зависи от това той да бъде реализиран чрез интегриране на различни образователни акценти и извеждан като приоритет в различни режимни моменти. Подходящи организационни форми са игровите, игрово-познавателните, обучаващите, практическите и практико-познавателните педагогически ситуации, комбинирани в програмата за екологично образование.

Единството и спецификата на включените в програмата практически знания и умения дават възможност за приложение на наученото и усвоеното при формиране на позитивно гражданско отношение към природата и лична отговорност към опазване на околната среда като цяло. В учебната програма са предвидени и заложили необходимите теми (модули) за придобиване на по-задълбочени знания и умения, свързани с принципите на устойчивото развитие, опазването на околната среда и защита на природата.

Програмата цели да даде по най-атраактивен и достъпен начин знания и умения за природните красоти и богатства и да формира отношение към тяхното опазване и защита.

4. Учебно съдържание (ядра) и очаквани резултати

Учебното съдържание е интегрирано в две основни ядра, въз основа на които са разработени девет тематични модула. Това осигурява единство на основните цели на програмата, а учебното съдържание е насочено към формиране на практически знания и умения, свързани с изучаване на природата, наблюдение на природата и природните процеси, природосъобразен и здравословен начин на живот, екологично възпитание и природозащитна култура.

Ефективното ориентиране на децата в природния свят се постига чрез прилагане на целесъобразна система от методи на педагогическо взаимодействие, която гарантира съвместна дейност на възрастни и деца в условията на групово сътрудничество с динамична промяна в позициите на участващите субекти. Системата включва методи на педагогическо взаимодействие от различни групи (предметно-оперативни, практико-изпробващи,

информационно-познавателни, игрово-преобразуващи), които изпълняват специфични функции при ориентирането в света.

Чрез **целенасочено разглеждане на природни обекти и предмети** се постига изявяване на значими и интересни за детето техни признаци и свойства. По този начин се подготвя разумен, балансиран и силно емоционално обогатен обем от представи за заобикалящия природен свят. На тази основа се формират умения за обследване – пряко и косвено, чрез които детето усъвършенства възприятия и представи за сетивно възприемани признаци и свойства, за морфологични и функционални особености на обекти от живата природа, при което осъзнава техните жизнени потребности.

Важно средство за формиране на екологична култура е наблюдението – краткотрайно, системно и с повторно раздаден материал. Чрез демонстрация на картини, диапозитиви и видеофилми се осигурява селективно представяне на материали, които илюстрират различни състояния на природни обекти и промените в тях. На тази основа се систематизират, обобщават и усъвършенстват представите на децата за нагледно представени признаци, връзки и отношения. Осъзнаването на достъпни причинни връзки в природната среда и съответстващите признаци, проявяващи се при промяна на условията, в които съществуват предметите или обектите, се реализира чрез системно включване на децата в **експериментиране или елементарни опити**.

Чрез програмата за екологично образование на деца се утвърждават за използване модели и моделиране – предметно, предметно-схематично и графично се постига интензивно развитие на детската мисловна дейност, овладяване на устойчиви способности за опознаване на съществени и характерни свойства, отношения, връзки, зависимости на предмети, обекти, явления и събития от околната среда.

Информационно-познавателното разширяване и уточняване на опита във вербален план се реализира чрез беседата. Тя съдейства за оценяване на етични представи и норми, регулиращи поведението на детето в средата. Подходящи са разказът и четенето на художествена литература, чрез които се създава интерес към красотата на родната природа, възпитава се положително емоционално-оценъчно отношение към природни обекти, готовност за природосъобразно поведение и адекватни форми на общуване.

Най-обхватното и универсално средство за развитие на детето в предучилищна възраст е **играта** (инсценировки, етюди, игри с правила). Тя съдейства за изпробване и изразяване на различни стратегии, за структуриране на знанията и уменията, за обединяване на представи и изграждане на сложната и балансирана картина на света.

В организирани форми на педагогическо взаимодействие, насочено към ориентиране в природния свят и околната среда, може да се използва комплект нагледни **дидактични материали**:

- предмети от природата – плодове, семена, листа, клонки, цветя, миди, раковини и т.н.;
- изображения на природни предмети и обекти, моделирани от различни материали (хартия, картон, пластмаса и др.);
- графични и схематични материали – модели, схеми, рисунки, знаци, схематични лабиринти и др.;
- уреди и предмети – лупа, термометър, ветропоказател, магнити, микроскоп, везни и др.;
- други – магнитна дъска; игрови сюжетни и дидактични картони; маса за реализиране на опити и експерименти; картички с нарисувани природни обекти и предмети; материали, необходими за самостоятелна практико-изследователска дейност;

камъчета; семена; подправки; полезни растения и билки; буркани; чаши; сламки; балони; макети и модели на природни обекти и местности; изображения на животни и растения и др.

Крайният резултат на програмата е **създаване, развитие и практическо приложение на специализирано обучение по екология, природозащита и устойчиво развитие** чрез широко привличане и участие на децата.

5. Ядра на учебното съдържание

5.1. Образование за устойчиво развитие.

5.2. Образование за околна среда.

5.3. Образование за защита на природата.

IV. Теми (модули)

Програмата за екологично образование има 9 броя тематични модули – теми, с основна насоченост към децата от предучилищна възраст в детските градини. В три от модулите (флора, фауна и управление на отпадъците) е залегнало обогатяване на знанията на децата в предучилищна възраст чрез **тематични подмодули**.

Обособени са следните тематични модули:

- ✓ Тематичен модул 1: „Природни ресурси“.
- ✓ Тематичен модул 2: „Качеството на атмосферния въздух“.
- ✓ Тематичен модул 3: „Правилно използване на водните ресурси“.
- ✓ Тематичен модул 4: „Флора“.
- ✓ Тематичен модул 5: „Фауна“.
- ✓ Тематичен модул 6: „Защитени територии“.
- ✓ Тематичен модул 7: „Интегрирано управление на отпадъците“.
- ✓ Тематичен модул 8: „Какво е природа и как да я защитаваме“.
- ✓ Тематичен модул 9: „Защита на горите и горските екосистеми“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 1: „ПРИРОДНИ РЕСУРСИ“

1. Ядро – Образование за устойчиво развитие

Устойчивото развитие е развитието, което задоволява нуждите на настоящето, без да застрашава възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди.

Образование за устойчиво развитие е образование за личностно и социално развитие, което включва екологичните, социалните (социално-политическите и социално-културните) и икономическите измерения на развитието. Интегрира природозащитното, екологичното, здравното и гражданското образование в едно цяло. То е образование за взаимоотношенията в нашия „общ дом на живота“. Образованието за устойчиво развитие поставя акцент върху самия живот във взаимодействието между природа и култура.

2. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване с възможностите за устойчиво използване на природните ресурси.
- ✓ Запознаване на децата с взаимоотношението „Човек – природа“.
- ✓ Запознаване с природните ресурси и правилата за събирането им от природата (билки, гъби, горски плодове и т.н.).
- ✓ Повишаване на екологичното възпитание и природозащитна култура на децата.

3. Понятия (термини), предвидени за овладяване – природен ресурс, околна среда, устойчиво развитие, подземни богатства, опазване на природните ресурси, резерват, защитена местност, защитена територия, защитена зона, екологична култура, правила за поведение в защитените територии.

4. Дейности

4.1. Дейности на закрито:

- ✓ Изнасяне на открити уроци, съобразно възрастовата група.
- ✓ Прожекции на видео и DVD-филми.
- ✓ Мултимедийни презентации.
- ✓ Разиграване на интерактивни екологични игри и ситуации.

4.2. Дейности на открито сред природата – по интерактивни еко пътеки, на територията на природните забележителности и защитените местности:

- ✓ Провеждане на ситуации сред природата: описание на защитената територия, цели на обявяване, режим на дейности, ролеви игри, викторини.
- ✓ Интерпретативна беседа с децата:
 - инициатива „22 април – Световен ден на Земята“;
 - инициатива „5 юни – Международен ден за опазване на околната среда“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 2: „КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване с източниците на замърсяване на атмосферния въздух.
- ✓ Запознаване с възможностите за опазване чистотата на атмосферния въздух.
- ✓ Повишаване на екологичното възпитание и природозащитна култура на децата.

2. Понятия (термини) – атмосферен въздух, естествени източници на замърсяване, антропогенни източници на замърсяване.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 3: „ПРАВИЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване на децата с част от водното богатство, като елемент на неживата природа – „За водните ресурси и тяхното значение“.
- ✓ Запознаване с водните проблеми на нашия век (недостига на питейна вода в световен мащаб и правилното използване на водните ресурси).
- ✓ Повишаване на екологичните знания и природозащитната култура на децата.

2. Понятия (термини) – водни ресурси, езеро, река, море, водопад, язовир, воден басейн, околна среда, устойчиво развитие, замърсяване на водите, индустрия, опазване на водите, санитарно-охранителна зона, резерват, Национален парк, Природен парк, екологична култура.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 4: „ФЛОРА“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване на децата с особеностите и разпространението на растителните видове.
- ✓ Формиране на умение за разпознаване на различни видове растения (лечебни, редки, защитени, ендемични), гъби, мъхове и лишей.

2. Понятия (термини) – тревисти растения, храсти, дървета и дървесни видове, лечебни растения (билки), гъби, сладководни водорасли, лишей и мъхове, местообитание, популация, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

3. Практическо занятие – покълване на различни семена във влажен памук.

4. Примерни теми, регламентирани и нерегламентирани ситуации:

- ✓ Тема № 1 „Есента ни подари. Работа с природен календар“

Колко много плодове и семена – обследване на различни семена, на части от растения (стебло на царевица, царевичен кочан, царевична шума, царевична коса), обследване в сравнителен план (стебло на царевица стебло на пшеницата, царевичен кочан и бобова шушулка).

Моделиране – кукли от царевична шума, цветя и животни от царевични кочани и семена; низане на семена, изработване на пана от сламки и семена.

Игри – „Избрах си плод“, „Чие е семенцето?“, „Стрелба в мишена“, колекции от семена (на житни, бобови и др. растения); хербарии.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

✓ **Тема № 2 „Есенни цветя. Работа с природен календар. Луковици в саксия“**

Откриване и разглеждане на тематичен снимков материал; ориентиране в биологичното разнообразие – сравняване на цветя от един и същи вид, от различни видове; засаждане на луковици.

Игри: „Приличат си“, „Различават се“, „Избрах си цвете“, игри за класификация, рисуване на есенни цветя; икебана.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

✓ **Тема № 3 „Есен в гората. Работа с природен календар. Есента рисува с боички“**

Разходка в парка, наблюдение, есенни багри, листопад, откриване на природни материали с причудливи форми, събиране на листа и плодове.

Игри: „Малки следотърсачи“, „Кой ще запомни повече?“, „Запомни, иди, намери“, „Хвърлям намирам“; Обучаващи игри – промените в сезоните, „Плод/листо на кое дърво съм?“, „Приличат си“, „Различават се“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони“.

✓ **Тема № 4 „Зелени приятели през зимата. Работа с природен календар. Как расте твоето цвете?“**

Наблюдение – развитие на луковица, непродуктивно наблюдение – клонки; елементарни опити – влияние на природните фактори върху растежа и развитието на растенията; практическа дейност – грижи за стайните растения; игри за откриване на причини и следствия, за изказване на прогностични разсъждения.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Зима.“

✓ **Тема № 5 „В света на растенията. Работа с природен календар. Дърво, храст или трева – разглеждане на детски енциклопедии“**

Наблюдение – растения в близката среда, развитие на засадени луковици.

Игри: „Запомни, иди, открий“, „Намери същото“, „Моето любимо растение“, „Как расте твоето цвете?“.

✓ **Тема № 6 „Пролет, здравей“**

Телеграма до пролетта – системно наблюдение развитието на луковици; репродуктивно наблюдение развитието на дървета, храсти и треви в близката среда.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 5: „Фауна“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване на децата с особеностите, разпространението и биологията на животинските видове.
- ✓ Формиране на умение за разпознаване на различни групи животни (бозайници, птици, влечуги, риби, насекоми).
- ✓ Разпознаване на основни животински видове.
- ✓ Разширяване познанията за живата природа.
- ✓ Повишаване на екологичните знания на децата.

2. Понятия (термини): фауна, безгръбначни животни (мекотели, насекоми, ракообразни, червеи и др.), гръбначни животни (бозайници, птици, земноводни, влечуги, риби), диви

животни, систематика, опазване и защита, местообитание, популация, ареал, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

3. Дейности:

3.1. Дейности на закрито в детската градина:

- ✓ Изнасяне на открити педагогически ситуации.
- ✓ Мултимедийни презентации.

4. Примерни теми, регламентирани и нерегламентирани ситуации:

✓ Тема № 1 „Сбогом птички лекокрили. Работа с природен календар“

На добър път – разходка, наблюдение – подготовка на птиците за мигриране (събират се на ята, летят на ята); скриване на насекоми; събиране на пера и подреждане на колекция.

Игри – „На коя птица е перото?“, изказване на прогностични разсъждения „Какво ще се случи, ако някоя птица не успее да отлети на юг“; игри за класификация; изобразителни игри.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен.“

✓ Тема № 2 „Къде живеят животните? Работа с природен календар“

Животните имат домове – наблюдения: поведение на животни в близката среда. Откриване на временни и постоянни убежища; събиране и подреждане на тематичен снимков материал.

Игри: „Познай животното“, „Назови групата“, „Търся другата част“; обучаващи игри; игри с правила: „Приличат си“, „Различават се“; игри за класификация, нагледно моделиране – „Къде живеят животните“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

✓ Тема № 3 „Дивите животни през зимата. Работа с природен календар“

Малки следотърсачи – наблюдение: поведение на животни от близката среда.

Игри – „Малки следотърсачи“, „Познай по следите“; обучаващи игри: „Подреди и назови“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Зима“.

✓ Тема № 4 „И отново с пролетта идват в родните места. Работа с природен календар“

Добре дошли! – наблюдение поведението на прелетните птици. Практическа дейност – поставяне на материали за построяване на гнезда и др.

✓ Тема № 5 „В зоологическата градина. Работа с природен календар. Коя е тяхната родина?“

Разглеждане и подреждане на тематичен снимков материал. Представяне на презентации.

Игри за дорисуване, сравняване, класификация и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

✓ Тема № 6 „Домашните животни. Работа с Природен календар“

В селскостопанския двор и вкъщи – презентации; разглеждане и подреждане на тематичен снимков материал; снимки на домашни любимци.

Игри за дорисуване, сравняване, класификация и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

✓ Тема № 7 „Тайните на насекомите. Работа с природен календар“

Лети, пълзи, скача – наблюдение на насекоми в близката среда.

Игри: „Открих животното, което..“, „Следотърсачи“, „Криеница“, „Кой е по-бърз?“, „Лети, пълзи, скача...“. Игри за класификация, дорисуване и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 6: „ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване с целите обявяване на защитени територии/зони и режимите на опазване.
- ✓ Повишаване на екологичните знания и култура у децата.

2. Понятия (термини) – Защитена зона, Защитена територия, защитена местност, Природна забележителност, Резерват, Национален парк.

3. Дейности:

3.1. Дейности на закрито в детската градина:

- ✓ Изнасяне на открити уроци.
- ✓ Мултимедийни презентации.

3.2. Дейности на открито сред природата.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 7: „ОТПАДЪЦИ И ОПАКОВКИ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване на децата с проблемите, свързани с отпадъците.
- ✓ Разделно събиране на отпадъци – начин, съдове и извозване.
- ✓ Децата да повишат екологичните си знания и култура.

2. Понятия (термини) – отпадъци, разделно събиране, оползотворяване, рециклиране.

3. Контекст и дейности:

3.1. Дейности на закрито в детската градина:

- ✓ Презентации и открити уроци.
- ✓ Оцветяване на тематични книжки.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 8: „КАКВО Е ПРИРОДА И КАК ДА Я ЗАЩИТАВАМЕ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване с взаимоотношението „Човек – природа“ и по-специално дейности като създаване и изграждане на туристически центрове и влиянията, които те оказват върху природата; изграждане на туристически маршрути и екопътеки и ползите от тях.
- ✓ Запознаване с начините за защита на природата и опазване на природните ресурси.

2. Понятия (термини) – природа, жива и нежива природа, околна среда, защита, биоразнообразие, почва, вода, въздух, слънчева енергия, ландшафт, растения, животни, производствени дейности, стопански дейности, индустрия, парникови газове, защитена територия, защитена зона, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 9: „ЗАЩИТА НА ГОРИТЕ И ГОРСКИТЕ ЕКОСИСТЕМИ“

1. Очаквани резултати:

- ✓ Запознаване на децата със значението на горите и горските екосистеми.
- ✓ Запознаване със степента на ерозия на почвата в следствие на неконтролираната сеч и опасностите, която тя крие.
- ✓ Децата да повишат екологичното си възпитание и природозащитна култура.

2. Понятия (термини) – природа, околна среда, горска екосистема, местообитание, биоразнообразие, защита, почва, вода, въздух, растения, животни, човешка дейност, стопански дейности, защитена територия, ерозия, екологична култура, еко и селски туризъм, устойчив туризъм, резерват, Национален парк, Природен парк.

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА В ДГ „СЛЪНЦЕ“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина.

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Преждевременното напускане на образователната система води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по - добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност.
3. Координираните мерки на всички нива.
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

II. ПРИЧИНИТЕ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Голям е дялът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

2. Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, налагането на строги наказания.

3. Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация.

4. Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на детската градина: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

5. Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво детска градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране

на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и институционално.

6. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в образователната система. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

III. ОСНОВНИ ПРИЦИПНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ПРОГРАМАТА

1. Всяко дете е добро в нещо.

Представата за това, в какво е добро едно дете може да е различна от това, което ние си представяме като „добър в...”

2. Поставяне на високи очаквания.

Всеки човек се стреми да постигне това, което се очаква от него. Много често развитието на ромските деца се предопределя от ниските очаквания, които околните (особено учителите) имат за тях. Следователно, за да постигат по-добри резултати децата и да се развиват постоянно, пред тях трябва да се поставят все по-нови и повисоки очаквания.

3. Детската градина може да бъде привлекателна за всяко дете

За да бъде детската градина привлекателна е необходимо децата, техните родители и местната общност, от която са част, да я припознават като „своя” институция. За това е нужно, от една страна, те да намират нещо от своята култура, ДГ да представлява благоприятна среда за всяко едно дете, както и да бъде ангажирана с живота на местната общност. От друга страна е необходимо всички да виждат практическата полза от детската градина: учебните програми и целият учебен процес да покриват области, които дават умения за живота.

4. Детската градина може да бъде добре функционираща система.

Добре организираната детска градина е най-сигурната гаранция за привличането, задържането и успеха на децата. Добре организираната детска градина умее да приобщава и овластява родителите, има ресурси да предлага по-широк спектър от образователни възможности и прилага модерни педагогически методи на работа.

IV. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

V. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях.

3. Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

5. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

VI. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го

благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.

Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

VII. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Мерки за превенция на преждевременно напускане на детската градина.

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда- климат, атмосфера на взаимоотношения, управление.

Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете, както и с подобряване на взаимодействието в образователната институция.

1.2.Повишаване на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане детската градина. В това отношение следва да се постави акцент върху:

оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;

прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето като партньор в образователния процес;

задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на образователната институция;

развиване и популяризиране на нови форми на преподаване;

формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

1.3.Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата от уязвими етнически общности.

За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата в групи и ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език.

1.4. Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности Осигуряване на приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности чрез:

създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете;

развитие капацитета на учителите от детските градини за работа с децата със специални образователни потребности, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;

изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете за осигуряване на приобщаващото образование.

2. Мерки за интервенция на преждевременно напусналите детската градина

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите

Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата в риск от преждевременно напускане на детската градина и трябва да бъдат насърчавани чрез:

популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в процеса на прилагане на мерките за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина;

повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина;

включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на ДГ.

2.2. Подкрепа за развитието на децата чрез създаване на екипи, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

2.3. Прилагане на системи за ранно предупреждение. След идентифициране на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен:

работа със семейството му;

допълнителни занимания/консултации.

2.4. Развитие на занимания по интереси.

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата от живота в детската градина и ограничаване на преждевременното напускане. Те осмислят свободното време на децата чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

2.5. Подпомагане на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина по финансови причини.

Една от основните причини за преждевременното напускане на детската градина е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва частично или пълно заплащане на таксите от общината в детските градини за децата от семейства с ниски доходи.

3. Мерки за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на детската градина

Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я чрез:

завръщане на преждевременно напусналите детската градина към формалната система на образование;

включване в самостоятелна или почасова организация на предучилищното образование.

VIII. ПОЛИТИКИ И МЕРКИ, КОИТО ДГ „Слънце” ПРЕДПРИЕМА ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ОТПАДАНЕ

1. Отпадане по семейни и социални причини:

Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка.

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Отпадане поради трудова миграция на родителите.

Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на децата, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“.

3. Отпадане поради недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето.

Изразява се в непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване и незаинтересованост на изученото през деня, както и подготовката на изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване на целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители от страна на учителите в съответната група и мотивиране и приобщаване към общността.

5. Отпадане поради чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето и учителя поема грижите за детето в образователната институция. Други мерки и дейности за превенция на ранното напускане на ДГ

1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на децата:

- Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи.
- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на децата.

При натрупване на неизвинени отсъствия на дете - информирани на родителите от учителите за изясняване причините за отсъствията.

2. Координиране на действията на учителите с тези на родителите.

3. Запознаване на родителите с Правилника за Дейността на ДГ „Слънце“ още при записването на детето в ДГ.

4. Провеждане на здравно и гражданско образование, изнасяне на беседи с родители и учители – за стреса, трафика на хора и други проблемни ситуации.

5. Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

6. Развитие на общността на детската градина – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

7. Провеждане на изнесено обучение по социални умения и работа в екип с децата от първите групи, с цел по - бързото и по - лесното им адаптиране в новата среда на ДГ „Слънце” .

8. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на детската градина.

10. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца, с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

11. По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез игри, интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост и др.

12. Осигуряване на индивидуален подход за всяко застрашено от отпадане дете.

13. Центрове по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на децата, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

14. Създаване условия за личностна изява на всяко дете.

15. Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.

16. Поощряване с морални и материални награди.

17. Индивидуална подкрепа за детето от личност, която то уважава

18. Насочване за консултиране на застрашените от отпадане деца с психолог.

19. Библиотечно информационно обслужване – ДГ разполага библиотека, която **гарантира свободен достъп до информация за деца, учители и родители. Всеки петък отбелязваме” Деня на книгите”, като възрастен /родител, учител/ чете на децата любими произведения.**

20. Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности – квалификации на учителите, изграждане на подкрепяща среда и комуникация с родителите. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето.
21. Засилване на връзката между учителя и детето и връзката учител – родител, основаваща се на взаимно доверие и уважение. Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с детската градина. Организиране на групови форми на взаимодействие като включване в естетизиране на помещенията и двора на детската градина, участие в работилница за родители, отбелязване на традиционни празници и обичаи.
22. Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане”- Отдел „Закрила на детето”, ДАЗД, МВР.
23. Отчет на дейностите и мерките по програмата.
24. Приобщаване към общочовешките ценности и подготовката на децата за пълноценен живот в съвременните обществено – икономически условия.
25. Контрол на поведението с цел недопускане на тормоз и насилие, разработване на политики за ненасилие и изграждане на силна детска общност чрез правила на поведение в групите.
26. Кампании сред родителите с информационен характер за привличането им към живота на детето в групата и в детската градина.
27. Поставяне на приоритет в работата на учителите формирането на личностни умения у децата за адекватно социално поведение в съвременния динамичен живот.

За изпълнение на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и детската градина. Всички участници в образователния процес /семейство, детска градина, училище, институции, НПО/ трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦАТА

I. Философия на програмата

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравословния начин на живот. Здравното образование е неразривно свързано със здравословното хранене и спорта.

Храненето е основен фактор, определящ здравето, растежа и развитието на децата. В ранна детска възраст се възпитават нагласи за вкус към определени храни (*например с по-малко мазнини, сол и захар*) и чувството за удоволствие от храната; изграждат се хранителни навици, които могат да повлияват хранителното поведение през следващите периоди от живота.

Създаването на здравословен хранителен модел в ранен етап от живота е база за поддържането му в по-късна възраст и намаляване в бъдеще на риска от хронични неинфекциозни заболявания като сърдечно-съдови, хипертония, инсулт, диабет тип 2, някои видове рак, остеопороза и др. Неблагоприятни последици за здравето и растежа на децата оказват, както недостатъчният прием на хранителни вещества, така и техният небалансиран прием или прием в големи количества, както и липсата на физическа активност.

Физическата активност на децата е необходима за:

- психологическото и социалното им развитие;
- развитието на мускулна сила, умения за баланс и координация, за растежа;
- поддържане на здравословно тегло;
- по-добър апетит.

Ниската физическа активност на децата заедно с голямата консумация на храни, богати на енергия са основни фактори за свръхтегло и затлъстяване при децата. Поддържането на тегло в нормални граници за детската възраст е важно за доброто здраве на децата и за намаляване на риска от редица заболявания. Осигуряването на адекватно и здравословно хранене на децата, както и редовният оптимизиран двигателен режим е отговорност на родителите и цялото общество.

II. Цели, задачи, принципи и подходи за здравното образование

Цел: Осигуряване на възможности за усвояване и развиване на здравна култура у децата.

Задачи:

1. Учителите да подбират адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържане на здравословен начин на живот за децата.
2. Функционирането на Детска градина „Слънце“ като образователна институция да се утвърждава като автономна, активна и саморазвиваща се общност, чрез:
 - възпитаване на децата в демократичните ценности;
 - насърчаване на инициативността, отговорността, солидарността, социалната и емоционалната чувствителност и здравословния начин на живот на децата и семействата;
 - достигане до рамковите изисквания за здравно образование като знания, умения и отношения съгласно Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

3. Детето от предучилищна възраст, подкрепено от своите родители и учители, да се научи да взема решения, относно своето хранене, физическа култура и спорт и да проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си.

Здравното образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с принципите на правилното хранене.

Принципите за здравословно хранене представляват комплекс от действия, позволяващи максимално бързо и ефективно оползотворяване на храната, с цел запазване на здравето и необходимата кондиция на човешкия организъм. Накратко казано, здравословното хранене е основа за здрав организъм. Най-добрият начин за прилагане на принципите на здравословното хранене всеки ден е създаването и последователното спазване на определени правила.

Принципи на здравословното хранене:

- ✓ Осигуряване на всички необходими на организма субстанции – белтъчини, въглехидрати, мазнини, витамини и минерали.
- ✓ Енергийната стойност на храната да е съобразена с двигателната активност и теглото на детето.
- ✓ Хранителните продукти не трябва да съдържат вредни химически вещества.
- ✓ Храната не трябва да обременява работата на стомашно-чревния тракт и да не предизвиква други здравословни проблеми.
- ✓ Съобразяване с българските национални традиции в храненето.
- ✓ Постоянно усъвършенстване на начина на хранене според актуалните научни проучвания.

Като компонент на здравословния живот, храненето трябва да осигурява нисък риск от заболявания, поддържане на основните параметри на здравето, добро самочувствие и работоспособност.

Подходи: педагогически, ситуационен, игрови, позиционен, психологически, личностно ориентиран, индивидуален, субект-обект и субект-субект.

III. Дейности за осъществяване на здравно образование

1. Проучване и анализ на потребностите от иновативни инструменти за формиране на здравословни хранителни навици сред децата.
2. Организиране и провеждане на дейности, свързани с Европейския ден на здравословното хранене (08.11.), Световния ден на водата (22.03.), Световния ден на здравето (07.04.) и Световния ден на храните (16.10.).
3. Процес на оценка на резултатите и обсъждане с партньорските организации.
4. Тестване и оценка на изработени методически материали и обратна връзка.
5. Участие, разпространение и използване на проектните резултати по програмата.
6. Издаване на брошура с препоръки за здравословно хранене и създаване на двигателни навици.
7. Организиране на кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.

IV. Осигуряване на възможности за здравно образование в детската градина чрез образователна, практическа и консултативна помощ

Образователната дейност включва:

- ✓ Образователни ситуации с тематична здравна насоченост.
- ✓ Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие според потребностите и интересите на децата за здравословен начин на живот.
- ✓ Видео обучение, проведено от специалисти.
- ✓ Интерактивни игри с учители и родители.

Консултативната дейност включва:

- ✓ Консултиране на учители за особеностите и потребностите на децата от предучилищна възраст и предоставяне на методическа подкрепа за реализиране на здравното образование в детската градина.
- ✓ Консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите, учителите и лицата, които полагат грижи за децата със здравословни проблеми, за да се открият възможностите за активен образователния процес.

Практическата дейност включва:

- ✓ Разработване и реализиране на проектни дейности.
- ✓ Уъркшоп и практикуми с медицински лица.
- ✓ Активна двигателна дейност със специалисти – спортисти.
- ✓ Оптимизиран двигателен режим чрез игри и спорт.

V. Анализ на реалната ситуация

В Детска градина „Слънце“ храненето е балансирано и включва много мляко и млечни продукти, плодове и зеленчуци целогодишно. Наблюдава се обаче тревожна тенденция, че в детската градина децата се хранят по определени изисквания, но извън образователната институция това вече не се спазва. Всичко това заедно с обездвижването и липсата на физическа активност за децата предполага затлъстяване. Това налага разработената програма за здравно образование да бъде в сферата на общата подкрепа на детското развитие и свързаните с това мерки.

Мерки:

1. Определяне на комисия и осъществяване на мониторинг съвместно с педагогическата колегия и медицински специалист.
2. Психично здраве и личностно развитие – детето да осъзнае собствената си ценност и уникалност и тази на другите хора, да умее да открива и описва разлики и прилики с другите хора.
3. Оценка на рисковите и защитните фактори за детето и неговата среда.
4. Физическо развитие и дееспособност – детето назовава основни части на човешкото тяло, показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост.
5. Провеждане на срещи и разговори със семейството.
6. Превенция на употребата на психоактивни вещества – детето познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца.
7. Обследване на здравословния статус на детето.
8. Безопасност и първа помощ – детето назовава предмети, дейности и поведения, които са опасни в обкръжаващата среда, умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея.

9. Провеждане на игри на открито при всеки удобен момент.
10. Лична хигиена – детето демонстрира основни хигиенни навици, проявява елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим, разбира значението на хигиенните навици за здравето, познава и описва хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина.
11. Планиране на образователно съдържание по превенция на здравето и работа в различни моменти от дневния режим.
12. Хранене – детето обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневното функциониране, порастването и развитието; има представа за полезни и вредни храни; спазва здравословен режим на хранене.
13. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.
14. Допълнителни дейности – танци, бойни изкуства, спортни занимания по предварително разработен график.
15. Стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на технологиите, изкуствата, спорта и здравното образование.
16. Изграждане на позитивен психологически климат.
17. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
18. Предоставяне на методическа помощ за превенция на затлъстяването, нездравословното хранене и преодоляване на проблемното обездвижване на децата.
19. Работа със средата, в която е детето – семейството, децата в социогрупата.
20. Тренинги с учители и родители.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца от ДГ „Слънце” и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето. Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Настоящата Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца от уязвимите групи е разработена при съобразяване нормите на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование, определяща държавния образователен стандарт за приобщаващото образование и в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката и стават жертва или попадат в ситуация на риск от маргинализиране и социално изключване. Необходима е целенасочена политика на интеграция и предоставяне на равни възможности на децата от етническите малцинства, деца със специални образователни потребности, деца с увреждания, деца с хронични заболявания, деца жертви на насилие както и деца на многодетни семейства. Това са така наречените уязвими групи деца.

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Пълноценна социализация на децата от уязвими групи.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за деца от уязвими групи.
3. Утвърждаване на интеркултурното, гражданското и приобщаващото образование като неотменна част от процеса на модернизация в ДГ.
4. Откриване и развитие на уникалните заложи на децата от уязвими групи.

II. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

Дейности за повишаване компетентностите на учителите за работа с деца от уязвими групи:

1. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
2. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на деца в риск.

3. Прилагане на разнообразни практики насочени към съхраняване и развитие на културната идентичност на децата от етническите малцинства.
4. Ранно идентифициране на деца от уязвими групи.
5. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

Дейности за интеграция на децата от уязвими групи в детската градина и за подобряване на училищната готовност:

1. Създаване на условия за успешна адаптация на децата от уязвимите групи и пълноценно включване в образователния процес.
2. Повишаване на степента на училищна готовност на децата от ромски произход за осигуряване на равен старт в училище.
3. Подобряване на здравния статус на децата от уязвими групи чрез редовно наблюдение на здравето, физическото и психомоторното развитие.
4. Превенция на negliжирането, насилието и други рискове в ранна детска възраст. Осигуряване на подкрепа за деца, живеещи в неблагоприятна семейна, емоционална и културна среда.
5. Ранно оценяване на индивидуалните потребности на децата с цел да им се предложи и осигури адекватна помощ.
6. Преодоляване на затрудненията на децата с обучителни проблеми в подготовката за училище чрез осигуряване на специализирана помощ в обучението, общуването с връстниците, справянето с емоционални и други проблеми.
7. Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни етнически общности за съхраняване и развитие на общите и специфични традиции по регион.

Дейности за формиране и развитие на родителски умения и подкрепа към родителите:

1. Повишаване на родителския капацитет за отглеждане и възпитание на децата чрез предоставяне на възможности на родителите от уязвими групи за придобиване на познания, трениране на умения и създаване на нагласи за отговорно и зряло родителство.
2. Повишаване ролята на родителите като основен фактор в социалното, здравето и емоционално развитие на децата.
3. Мотивиране и активно включване на родителите в интеграционния процес, както и приемане идеята за ценността на образованието за бъдещето на децата им.
4. Преодоляване на негативните нагласи и стереотипите на останалите родители към малцинствените и уязвими групи чрез взаимно опознаване и приемане на различията.

5. Провеждане на информационни кампании и родителски срещи за родителите с цел разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата от уязвими групи.
6. Ангажиране на родителите на деца от уязвими групи в училищни настоятелства и обществени съвети.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на деца, които имат необходимост от подкрепа	Постоянен	Учителите на детски групи	
Екипна работа на учителите от дадена детска група	Постоянен	учители	при необходимост
Ранно откриване на деца в риск от обучителни затруднения	Септември октомври	Учители на първа група	
Дейности по Механизъм за обхват	Постоянен	Директор и Комисия за обхват	
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до м.10.	директор	
Представяне на дейности по Интереси	м.10.	учители	
Представяне на дейностите по интереси на ЦПЛР	м.10.	Представител на центровете	при проявен е интерес от страна на центровете
Идентифициране на деца със СОП	2024/2025 г.	учители	
Оценка на потребности на деца със СОП	2024/2025 г.	екип	не по-късно от 3 месеца идентифициране на нуждата
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	2024/2025 г.	Екип ЦОП,	При подписан договор с родителите
Превантивни мерки за	2024/2025г.	директор,	

недопускане отпадане от ДГ		учители	
Организиране и провеждане на "Училище за родители"	По плана за работни родители	за директор, екип	при желание родителите
Повишаване интереса на децата, чрез участие в мероприятия на детската градина	по годишния план	учители	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в изяви и състезания	2024/2025г.	учители	
Стимулиране участието на деца от различни етнически групи в изяви и състезания	2024/ 2025г.	учители	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в плана	в директор, председатели на МО	квалификация
По-голяма атрактивност на преподавания материал, чрез интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	2024 /2025 г.	учителите	

ПОЛИТИКИ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ, МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОЦЕСА НА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността

Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с ръководство на детската градина	Директорът, учителите	2024 /2025г.	Брой инициативи- 2
Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директорът, Учителите	2024 /2025г.	Брой родителски - 2 срещи

Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето” и др. Директорът, Учителите 2024 /2025г. Брой срещи-при необходимост

Планиране на дейности в групите, насочени към идентифициране на деца в риск и индивидуалното им консултиране и работа с родителите Учители по групи 2024/2025г. Брой консултации-при нужда

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Участие на всички заинтересовани страни в процеса на образователната интеграция. Успешно интегрирани деца в мултикултурна образователна среда.

Повишен обхват в ДГ на деца подлежащи на задължително образование (4-7г.).

Придобити знания, умения и компетентности за работа в мултикултурна образователна среда в подготовката на педагогическите специалисти.

Осъществена квалификация на педагогически специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

- дял от децата, подлежащи на задължително образование (от 4 до 7 години), обхванати в детската градина;

- дял на отпадналите от ДГ за една учебна година;

- дял на учителите, преминали обучение за работа в мултикултурна образователна среда и за работа с деца със СОП.

Устойчивостта на програмата ще се измерва чрез осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати. Институционална устойчивост:

1. Придобитият опит по време на изпълнение на дейностите по програмата ще бъде използван в бъдещи допълнителни дейности за децата.
2. Изработеният практически модел ще ни помага и в бъдеще да решаваме конкретни проблеми сред децата за решаване на ключови въпроси в съвместната дейност и изчистване на някои пропуски при обучението им.
3. Натрупаните и документирани знания за бит, традиции, обичаи, празници, песни и танци ще бъдат основа за инкорпорирането им в програмата на детското заведение

Ефекти по отношение на целевите групи:

1. Успешното реализиране на програмата ще даде възможност за приобщаване на деца със СОП и децата от етническите малцинствени групи към обществото и те ще

могат да развият умения, знания и самочувствие за бъдеща социална, творческа и професионална реализация.

2. Предоставянето на равен достъп до образование ще засили мотивацията за включване в образователния процес.
3. Децата със специфични образователни потребности ще имат възможност да участват в общи дейности. Програмата осигурява контакти, приемственост, приятелство и взаимопомощ между децата.
4. Повишената информираност на родителите и придобитите нови знания ще им даде стимул да подкрепят и насърчават своите деца, ще ги превърне в активни партньори в образователния процес и в живота на ДГ.

Заклучение

Всички участници в дейностите по програмата са поставени пред равни възможности за участие и реализация. Всяка една от дейностите е фокусирана върху изграждане на среда, която да утвърждава принципа на равните възможности и липсата на дискриминация по отношение на пол, възраст, религиозни убеждения, физически увреждания и др. Дейностите по програмата дават възможност за равно третиране и равни възможности на всички участници, учители, партньори, независимо от пол, раса, религиозна принадлежност, възраст, увреждания, сексуална ориентация и пр.

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителска общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и в случаи на значителни промени в организацията на работа или на нормативните актове

ДЕТСКА ГРАДИНА „СЛЪНЦЕ“

БУЛ: 101005624, С. НОВО ДЕЛЧЕВО, УЛ. "ХАДЖИ ДИМИТЪР" №2, тел. 0894721682, E-mail info-100906@edu.mon.bg

ЗАПОВЕД № 66 / 14. 10. 2024 г.

На основание чл. 259, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, във връзка с чл.31, ал.1, т. 2 и т.6 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Решение № 1 на ПС взето с Протокол № 1 /16 .09 . 2024 г.) и решение на Обществения съвет в детската градина (Протокол № 1 / 24. 09. 2024 г.)

I. УТВЪРЖДАВАМ:

1. Актуализирана Стратегия за развитие на ДГ „Слънце“ за периода 2024 /2029 г., с приложени документи, както следва:

1.1. Програмна система на детската градина с тематични разпределения за всяка възрастова група и механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

1.2. План за действие и финансиране.

2. Предвидените дейности се изпълняват от определените отговорни лица/комисии в планираните срокове.

3. Стратегията за развитие на детската градина да бъде публикувана на интернет страницата на институцията в срок до 30 .10. 2024 г. от ст. учител Анна Мицева.

II. ОПРЕДЕЛЯМ:

1. Работна група за мониторинг по изпълнение на Стратегията в състав:

Председател: старши учител Галина Кафтанова,

и членове:

1. Анна Мицева - старши учител

2. Емилия Малинова - старши учител

2. Работната група осъществява мониторинг по изпълнение на стратегията в края на всяка учебна година и изготвя отчет, който се представя на директора не по-късно от 15. юни. В отчета се включват и предложения за реструктуриране и/или други промени в стратегията, ако такива се налагат.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на работещите в детската градина срещу подпис за сведение и изпълнение от Марин Илиев на длъжност ЗАС.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Галина Кафтанова, на длъжност старши учител.

Подписът е заличен
съгласно чл. 2 от
ЗЗЛД

ДИРЕКТОР:

Райна Цветкова

ЗАПОЗНАТИ със заповед № 66 / 14.10.2024г.

№	Име и фамилия	Подпис
1.	Анна Мицева	
2.	Вероника михайлова	
3.	Даниела Евтимова	
4.	Емилия Малинова	
5.	Николина Ставрева	
6.	Надежда Златкова	
7.	Силвия Мавродиева	
8.	Галина Кафтанова	
9.	Мария Мицева	
10.	Марин Илиев	
11.	Мая Водурова	
12.	Мария Ангелова	
13.	Вела Николова	
14.	Валерий Малинов	
15.	Павлина Шишиева	
16.	Фикия Дангалова	
17.	Магдалена Апостолова	
18.		
19.		
20.		
21.		

Директор :

/Райна Цветкова/

Подписът е
заличен съгласно
чл. 2 от ЗЗЛД